

	Opmerking Provincie Fryslân	Reactie gemeente Opsterland
1	<p>Natuur buiten NNN</p> <p>Het plangebied ligt in 'Natuur buiten NNN'. Er ontbreekt in het plan nog een duidelijke afweging op grond van artikel 7.2.1 en 7.2.4 van de Verordening Romte. Het afwegingskader in artikel 7.2.4 van de Verordening Romte moet worden gevolgd. Dit betekent dat het openbaar belang moet worden aangetoond en de natuurwaarden moeten worden afgewogen ten opzichte van de ruimtelijke ingreep. Schade aan natuurwaarden dient door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk te worden beperkt. Daarnaast moet resterende schade zoveel mogelijk worden gecompenseerd. Ik constateer dat veel elementen voor een goede afweging al aanwezig zijn in de toelichting. U gaat in op het openbaar belang en ook is besloten een beheerplan op te stellen.</p> <p>Om de toets aan de regels in artikel 7.2.4 van de Verordening Romte compleet te maken verzoek ik u:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in de paragraaf 'provinciaal' een duidelijke afweging te maken op basis van de regels in artikel 7.2.4 Verordening Romte en hierin ook mee te nemen welke mogelijke alternatieven zijn overwogen om buiten het natuurgebied tot een waterwinlocatie te komen; • aan te geven waar de boscompensatie zal plaatsvinden en dit planologisch te regelen; • in de planregels de gronden mede te bestemmen ten behoeve van het behoud, herstel en de ontwikkeling van natuurwaarden en tevens een vergunningstelsel op te nemen ter bescherming van de waarden; • het beheerplan af te stemmen met de provinciale dienst en het beheerplan te borgen in de planregels. <p>In artikel 7.2.1 staat: Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op natuurgebieden buiten de ecologische hoofdstructuur, zoals aangegeven op de van deze verordening deel uitmakende kaart Natuur, voorziet in een passende bestemming met gebruiksregels gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van natuurwaarden.</p> <p>In artikel 7.2.4 staat: Van artikel 7.2.1 en artikel 7.2.2 kan worden afgeweken voor een noodzakelijke ruimtelijke ingreep van</p>	<p>De noodzaak van een nieuwe waterwinningslocatie in Friesland is in het inleidend hoofdstuk voldoende onderbouwd, maar de onderbouwing van de locatie ontbreekt in de toelichting. Deze onderbouwing, die in de toelichting in par. 4.3 zal worden toegevoegd, luidt als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitens is op basis van de behoefteraming van drinkwater in Friesland tot de conclusie gekomen dat een nieuwe waterwinning en productielocatie moet worden gerealiseerd om ook in de toekomst in verband met het openbare belang voldoende drinkwater van goede kwaliteit te kunnen leveren. Het vergroten van de capaciteit van andere winningslocaties leidt daar tot te weinig capaciteit en/of tot onevenredige milieuschade. Het realiseren van een nieuwe winningslocatie blijkt de beste keuze te zijn. • Vitens heeft door middel van onderzoek onder meer in de vorm van een milieueffectrapportage (opgenomen als bijlage bij het bestemmingsplan) bepaald dat een winningslocatie nabij Luxwoude de beste plek in Friesland vormt om de gewenste winning te kunnen realiseren. Daarbij is de precieze locatie nabij Luxwoude op zich minder van belang. Uitgangspunt bij deze voorkeurslocatie is onder andere geweest om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te voorkomen. • De voorkeurslocatie voor de waterwinlocatie is gevonden in de bospercelen van Staatsbosbeheer nabij Luxwoude. De locatie is op basis van de volgende overwegingen gekozen: <ul style="list-style-type: none"> ○ het puttenveld kan goed worden gecombineerd met de functie als bos; ○ een functie als waterwinlocatie kan hier ruimtelijk goed worden ingepast; ○ rondom deze locatie zijn er ten opzichte van de andere mogelijke locaties minder andere mogelijk conflicterende functies aanwezig. • Vitens heeft verschillende locatiealternatieven onderzocht voor de

<p>openbaar belang, met inachtneming van de volgende voorwaarden:</p> <ol style="list-style-type: none"> de natuurwaarden worden afgewogen ten opzichte van de ruimtelijke ingreep; schade aan natuurwaarden door mitigerende maatregelen wordt zoveel beperkt als fysiek-ruimtelijk en wat betreft uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs mogelijk is; indien sprake is van een natuurgebied als bedoeld in artikel 7.2.1, wordt resterende schade aan natuurwaarden zoveel gecompenseerd als fysiekruimtelijk en wat betreft uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling redelijkerwijs mogelijk is; indien sprake is van het verloren gaan van gebied groter dan 0,5 ha dat vanwege rust en openheid voor weidevogels geschikt is als bedoeld in artikel 7.2.2, wordt dit financieel gecompenseerd door storting van een bedrag in een weidevogelfonds, volgens door Gedeputeerde Staten vast te stellen regels. De plantoelichting dient te verantwoorden op welke wijze financiële compensatie is geborgd. 	<p>productielocatie en tegen elkaar afgewogen, waarbij diverse criteria zijn meegenomen. In deze studie is aangetoond dat de realisatie van de productielocatie op de winlocatie de beste optie is.</p> <ul style="list-style-type: none"> De gemeente Opsterland voert in het gebied nabij Luxwoude waar de waterwinning is gedacht, het beleid om het landschap buiten de bebouwingslinten, dorpen en beplante wegen en bospercelen, zoveel mogelijk open te houden door onder meer onnodige bebouwing zoveel mogelijk te vermijden. Dit beleid wordt gevoerd via het bestemmingsplan Buitengebied (vastgesteld 30 juni 2014). Door de bebouwing te plaatsen in een al bestaand bosgebied, wordt het open gebied zo weinig mogelijk met nieuwe bebouwing belast. De ecologische waarde van het bosgebied is nog niet zo heel groot, zo blijkt uit het ecologisch onderzoek dat in het kader van de (niet wettelijk verplichte) milieueffectrapportage is uitgevoerd. Het gaat hier om betrekkelijk jong bos dat in het kader van de uitgevoerde ruilverkaveling is gerealiseerd. Bovendien is een deel van het perceel ook nog aangetast door essentaksterfte. Met het verwijderen van een deel van het bosgebied gaat natuurgebied verloren met betrekkelijk 'gewone' en veel in Friesland voorkomende natuurwaarden die elders goed kunnen worden gecompenseerd. De compensatie zal zeer waarschijnlijk bij Oldeholtgade in de gemeente Weststellingwerf plaatsvinden. In samenspraak met de gemeente Weststellingwerf wordt momenteel een bestemmingsplan voorbereid dat deze compensatie mogelijk moet maken. Naast Oldeholtgade moet waarschijnlijk ook bij productielocatie Noardburgum nog aanvullende boscompensatie plaatsvinden om de gehele compensatieopgave te realiseren. Door de winningsputten in bosgebied te realiseren gaat zeer weinig bosgebied verloren, maar krijgt het bosgebied een passende dubbel functie die de bos- en natuurfunctie nagenoeg niet belast. Ook voor een deel van voormalig bos wat afwezig is door essentaksterfte, evenals het vergroten van de biodiversiteit door het bos door
---	---

		<p>een mantelzoomvegetatie vanaf de bosrand.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er gaat geen weidevogelgebied verloren door de waterwinning, direct of indirect. • De locatie is met de bevolking uit de omgeving en de gebruikers van het gebied goed afgestemd en kan op steun rekenen.
2	<p>In voorliggend plan krijgen de gronden de bestemming 'Bedrijf - nutsvoorzieningen'. Dit betekent dat het hele natuurgebied en dus niet alleen het areaal bos dat wordt gekapt, feitelijk wordt onttrokken aan de 'natuur buiten NNN'. De gronden zijn niet langer voorzien van een passende bestemming gericht op het behoud, herstel of ontwikkeling van natuurwaarden. Daarmee kan niet worden voldaan aan het gestelde in artikel 7.2.1 van de Verordening Romte.</p>	<p>Het is de uitdrukkelijke bedoeling van Vitens en van gemeente Opsterland om het karakter van het gebied zoveel mogelijk te behouden. Om dit te benadrukken zal in de bestemmingsomschrijving de in het geldend bestemmingsplan Buitengebied opgenomen bestemmingen (1. bos en bebossing en 2. het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van de gronden) worden toegevoegd. Het zal duidelijk zijn dat ter plaatse van het bouwvlak gebouwen zullen worden gerealiseerd. Ter plaatse van deze bebouwing en de noodzakelijke weg- en andere erfverhardingen zal de bestaande boom- en struikbeplantingen verdwijnen. Met het oog op de instandhouding van het bos- en natuurgebied zal in de regels een voorwaardelijke verplichting worden opgenomen die erin voorziet om het bos na realisatie van de waterwinning en de noodzakelijke productiegebouwen waar nodig en mogelijk te herstellen en vervolgens in overeenstemming met het beheerplan in stand te houden. In de regels zal een vergunningsverplichting worden opgenomen die ziet op de verwijdering van beplanting of aanpassing van het gebruik met het oog op de bescherming van de natuurlijke waarden. Bij het opstellen van het beheerplan zal Vitens de provincie Fryslân betrekken. Vitens wil via het natuur-inclusief beleid voor bouwen en ontwerpen in dit project meerwaarde creëren voor natuur. In een verdere detailleringfase wordt dit verder uitgewerkt.</p>
3	<p>Archeologie Ik merk op dat in 2020 overleg heeft plaatsgevonden met de Provinciaal Archeoloog over de plannen. Ik bevestig dat de door u in de toelichting genoemde afspraken zijn gemaakt en neem nota van uw voornemen om vervolgoverleg te voeren met de provincie, zodra de onderzoeksresultaten bekend zijn. Er kan tijdens dit overleg ook</p>	<p>Omdat het archeologisch onderzoek mogelijk nog niet is afgerond voordat het bestemmingsplan is vastgesteld, zal een beschermende dubbelbestemming Waarde – Archeologie worden opgenomen voor het gehele plangebied. Deze bestemming is bedoeld om ervoor te zorgen dat eerst onderzoek moet worden uitgevoerd voordat inrichtingsmaat-</p>

	<p>beoordeeld worden of nader onderzoek nodig is en welke dubbelbestemmingen in het plan opgenomen moeten worden om de waarden en verwachtingswaarden adequaat te beschermen. Ik adviseer u het vervolgoverleg met de provincie te voeren voordat het plan ter inzage wordt gelegd.</p>	<p>regelen worden genomen die tot een aantasting van het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed kunnen leiden. Uitkomsten van dat onderzoek zullen vervolgens met de provinciaal archeoloog worden gedeeld.</p>
4	<p>Cultuurhistorische waarden</p> <p>In het kader van de m.e.r.-procedure is onderzoek gedaan naar de cultuurhistorische waarden in het plangebied. Geconcludeerd wordt dat verlaging van de grondwaterstand op lange termijn als gevolg kan hebben, dat door verdere oxidatie en degradatie van veen- resten, hoogteverschillen tussen de afgegraven gronden en veenresten verdwijnen. Uit cultuurhistorisch oogpunt wordt daarom geadviseerd om de bewoningslinten zoveel mogelijk te ontzien.</p> <p>In de toelichting is aangegeven dat de freatische grondwaterstandsverlagingen als gevolg van de grondwaterwinning in het kader van de MER nader in beeld worden gebracht. Op basis hiervan moet duidelijk worden of er ten aanzien van het aspect 'erfgoed' belemmeringen te verwachten zijn voor de uitvoerbaarheid van het plan. Ik kan instemmen met deze aanpak. Ik neem daarbij nota van uw voornemen om de resultaten van het onderzoek te bespreken met de provincie. Ik adviseer u hierbij niet alleen de Provinciaal Archeoloog te betrekken maar ook het kwaliteitsteam en een bodemdeskundige van de provincie.</p>	<p>Met het oog op de effecten van de waterwinning heeft Vitens cultuurhistorisch onderzoek laten uitvoeren. De uitkomsten van dit onderzoek zijn meegenomen in het MER. In het MER is vastgesteld dat de winning geen effect heeft op de cultuurhistorische waarden. De uitvoering van het bestemmingsplan leidt dus niet tot schade aan cultuurhistorische waarden; cultuurhistorie leidt dus niet tot beperkingen voor de uitvoerbaarheid van het plan.</p> <p>De conclusie uit het MER kan ook worden betrokken bij het verlenen van de Grondwaterwetvergunning, die momenteel bij de provincie ligt ter beoordeling. Verder is het van belang om op te merken dat de Hegedyk wordt opgenomen in het monitoringsprogramma, zodat de effectbeschrijving van het MER in de praktijk op juistheid kan worden getoetst.</p>
5	<p>Provinciale Milieuverordening</p> <p>Ik merk op dat akkoord kan worden gegaan met de locatie voor waterwinning, onder voorbehoud van verlening van de benodigde watervergunning. De procedure hiervoor zal binnenkort worden opgestart.</p> <p>U geeft in de toelichting aan dat het nieuwe waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied van de nieuwe waterwinning opgenomen moet worden in de Provinciale Milieuverordening. Ik merk hierover op dat binnenkort de Omgevingsverordening Fryslan wordt vastgesteld. Deze treedt waarschijnlijk op 1 januari 2023 in werking. De Provinciale Milieuverordening komt dan te vervallen. Te zijner tijd zal de locatie op de kaart met waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden, behorend bij de Omgevingsverordening, aangegeven moeten worden, zodat er beschermende bepalingen gelden. Ik ga ervan uit dat dit na afgifte van de watervergunning en zo snel mogelijk</p>	<p>Van het standpunt wordt met instemming kennisgenomen. Om een goede grondwaterbescherming van de waterwinlocatie te bewerkstelligen is het noodzakelijk dat de locatie zo snel mogelijk wordt opgenomen in Omgevingsverordening na de verlening van de waterwinvergunning.</p>

	na de inwerkingtreding van de Omgevingsverordening wordt geregeld.	
6	<p>Soortenbescherming</p> <p>Uit de bijgevoegde natuurtoets blijkt dat nader onderzoek naar de modderkruiper, buizerd, ransuil en rosse vleermuis nodig is. Mogelijk is ontheffing voor deze soorten nodig. Ik adviseer u de resultaten (voor zover mogelijk) te verwerken in de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan. Als ontheffing voor deze soorten nodig is dan moet de verleenbaarheid van de ontheffing nader gemotiveerd worden in de toelichting van het plan. U kunt het Team Groene Regelgeving van de provincie hierbij om advies vragen.</p> <p>Ik merk overigens nog op dat de toelichting en de conclusies uit het ecologisch rapport met betrekking tot de rosse vleermuis niet op elkaar aansluiten. Volgens het onderzoek is mogelijk ook ontheffing voor de rosse vleermuis nodig. In de toelichting is dit niet aangegeven. Ik verzoek u de toelichting op dit punt aan te vullen.</p>	<p>De uitkomsten van het natuuronderzoek zullen zoveel mogelijk in het ontwerpbestemmingsplan worden verwerkt, mochten de resultaten voor de publicatie daarvan beschikbaar zijn.</p> <p>De effecten op natuur worden vooral duidelijk wanneer Vitens een gedetailleerder beeld heeft van het in te richten terrein (met name watergangen en te kappen perceel). Wanneer die duidelijkheid er is, wordt geïnventariseerd of voor deze soorten aanvullend natuuronderzoek nodig is. Als dat zo is en als vervolgens uit dit onderzoek blijkt dat een ontheffing voor één of meerdere soorten nodig is dan wordt deze uiteraard aangevraagd bij bevoegd gezag. Zo nodig nemen we een voorwaardelijk verplichting in de regels van het bestemmingsplan op om de soortenbescherming te borgen.</p> <p>De uitkomsten van het ecologisch rapport m.b.t. de rosse vleermuis zijn leidend en zullen, waar dit nog niet correct in de toelichting is vermeld, beter in de toelichting worden beschreven. Ook de noodzaak van eventuele ontheffingsaanvragen zal worden vermeld.</p>
7	<p>Ontgrondingen</p> <p>In de watertoets geeft u aan dat in het plangebied compenserende maatregelen worden getroffen ten aanzien van de toevoeging van verharding. Ik merk op dat de Ontgrondingenverordening Friesland van toepassing is op het graven van waterpartijen/sloten e.d. Op grond van deze verordening is sprake van een vergunningplicht voor ontgrondingen, tenzij sprake is van een vrijstelling. Er geldt een vrijstelling voor ontgrondingen, mits niet meer dan 10.000 m³ aan gronden wordt afgevoerd en de diepte van de ontgraving niet meer dan 2 meter bedraagt. Deze vrijstelling geldt echter alleen als dit in de toelichting van het bestemmingsplan duidelijk wordt vermeld. Ik adviseer u de toelichting van het plan op dit punt aan te vullen.</p>	<p>In de vorm van een nieuwe par. 4.3.7 zal nadere aandacht worden besteed aan de ontgrondingsverordening door een berekening van de noodzakelijke ontgraving op te nemen. Uit een globale eerste berekening is gebleken dat de ontgraving leidt tot grondverzet van meer dan 10.000 m³. Er zal dus een ontgrondingsvergunning moet worden aangevraagd en verleend voordat met de werkzaamheden gestart kan worden.</p>
8	<p>Koppelen en verbinden</p> <p>Ik ben van mening dat u op zorgvuldige wijze tot een goed inpassingsplan bent ge-</p>	<p>Het is de bedoeling van Vitens om gebouwen en een terreininrichting te realiseren die passen in het gebied, waarbij het energiegebruik zo ge-</p>

	komen. Ik wil u nog wel graag de suggestie meegeven om aan de hand van de principes in de Omgevingsvisie De Romte Diele te beoordelen of er nog goede mogelijkheden liggen om te koppelen en verbinden (bv. door energieneutraal en natuur-inclusief te bouwen).	ring mogelijk is en waarbij ook aandacht zal worden geschonken aan huisvesting voor vleermuizen en vogels. Natuur-inclusief bouwen en ontwerpen behoort tot de standaarden van Vitens. Per locatie wordt geïnventariseerd wat qua bebouwing en wingebied de mogelijkheden zijn voor het creëren van meerwaarde voor natuur.
9	Overleg Rijkswaterstaat Het plangebied ligt op korte afstand van de A7. Ook de Lelylijn is aan de A7 geprojecteerd. Ik adviseer u hierover, voor zover dit nog niet heeft plaatsgevonden, afstemming te zoeken met Rijkswaterstaat.	Vitens heeft eerder overleg met Rijkswaterstaat gevoerd over de nabijheid van het geprojecteerde waterwinstation nabij de A7. Dit overleg heeft toen niet tot conclusies geleid omtrent de vraag of het winstation mogelijk ook te dicht op de A7 zou komen te liggen (in verband met effecten op de wegconstructie en de externe veiligheid). Daarnaast heeft de gemeente het voorontwerpbestemmingsplan Luxwoude - Grondwaterwinning- en drinkwaterproductielocatie in het kader van het vooroverleg Besluit ruimtelijke ordening aan Rijkswaterstaat (als vaste overlegpartner) toegezonden. Een reactie van de zijde van Rijkswaterstaat is uitgebleven.
	Opmerkingen Wetterskip Fryslân	Reactie gemeente Opsterland
1	De donkerblauwe stippellijn geeft aan dat er een hoofdwatgang in het plangebied ligt. Deze watgang is belangrijk voor de aan-, af-, en doorvoer van water in het gebied, deze aan-, af- en doorvoer moet in de plannen en visies gegarandeerd kunnen worden. Hoofdwatgangen kennen een beschermingszone van 5 meter aan weerszijden. Deze beschermingszone is nodig voor onderhoud en beheer van de hoofdwatgang en zorgt ervoor dat de watgang goed bereikbaar is. Voor werkzaamheden aan/in de watgang en in de beschermingszone is een watervergunning nodig. Er is contact geweest betreffende het onderhoud en beheer van de hoofdwatgang, dit zouden we graag terug zien.	De informatie m.b.t. de hoofdwatgang zal in par. 5.6 van de toelichting worden opgenomen.
2	De roze stippellijn geeft aan dat er een schouwwatgang in het gebied ligt. Deze watgang is belangrijk voor de aan-, af-, en doorvoer van water in het gebied. De aanliggende eigenaar van een schouwwater is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van deze watgangen. Het is belangrijk dat deze eigenaren het water kunnen bereiken en onderhoud kunnen plegen.	De informatie m.b.t. de schouwwatgang zal in par. 5.6 van de toelichting worden opgenomen.
3	Het verhard oppervlakte neemt toe; de tekst die opgenomen is in het wateradvies	In par. 5.6 van de toelichting zal een indicatieve berekening van de

	<p>kan opgenomen worden in de plannen. Als toevoeging zien we graag een berekening terug van het te compenseren verhard oppervlakte.</p>	<p>oppervlakte bebouwing en verharding plus de daaruit voortvloeiende compensatieverplichting worden opgenomen.</p> <p>Wanneer de inrichtingstekening van het complete project zover gereed is dat de effecten daarvan op de waterhuishoudkundige situatie kunnen worden beoordeeld, zal Vitens dit met Wetterskip Fryslân bespreken en zo nodig aanpassingen aanbrengen wanneer een goede waterhuishouding dit vereist.</p>
--	--	--